

ΜΕΓΑΛΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΠΩΣ ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΟΝΤΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΒΗΣΣΥΝΙΑΝ ΟΙ ΚΛΕΠΤΑΙ

Η ΜΕΘΟΔΟΣ ΤΟΥ "ΛΕΜΠΑΣΣΑ", ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΦΑΡΜΟΣΘΗ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ... ΑΘΗΝΑΣ

ΥΠΟ ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ

"Όταν μετά είκοσιπέντε περίπου ημερών ἀλησμόνητον πορείαν διὰ μέσου πλοηγερῶν ἐρήμων καὶ παραδεισίων δασῶν ἕνα πρωὶ τοῦ Μαρτίου τοῦ 1905 εἰσῆλθον εἰς τὴν πρωτεύουσάν τοῦ Με-νελίκ καὶ διασχίζαμεν τοὺς δρόμους τῆς πρώτης συνοικίας, μᾶς ἐξάφνισε σκηνὴ παραδόξου καὶ πρωτότυπου. Τριακόσιοι τοῦλάχιστον Ἀβησσυνοὶ, παρηκολούθουν, μὲ ἑκφρασὶν φόβου εἰς τὰ πρό-σωπά των, ἕναν μαῦρον, ρακένδυτον, μὲ παχειὰ χεῖλη καὶ οὐλον τριχῶμα, ἄνθρωπον, βγάζοντα ἀφ' οὗ τοῦ στόμα του, δεμένον ἀπὸ τὴν μέσην μὲ μακρὸ σχοινί, πού τὸ ἐκράτει εἰς ἀπόστασιν κάποιος ἐνοπλος Ἀβησσυνός. Ἡ ἐντύπωσίς μας, ἦτο φυσικὰ, διὲν ἐπρόκειτο περὶ ἀλήτου Σουδανού, παθόντος τὸς φρένας, ἢ περὶ δραπέτου τοῦ φρε-νοκομείου! Ἀλλὰ τότε διατὶ ὁ ὄχλος δὲν τὸν πε-ριεγέλα καὶ δὲν τὸν ἐγίουχαῖζεν, ὅπως θὰ συνέ-βαιναν ἂν εἰς παρόμοιους τρελλὸς διέσχίζε τὴν ὁδὸν Σταδίου τῶν Ἀθηνῶν;

Ἠρωτήσαμεν κάποιον ἰθαγενῆ νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ τί συνέβαινε καὶ μᾶς ἀπήντησε ξηρά: Εἶνε ὁ «Λεμπασσᾶς».

Μὴ γνωρίζοντες τὴν σημασίαν τῆς λέξεως δὲν ἐνόησαμεν ἀκόμη τίποτε. Ἀλλὰ τὰ πράγματα τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἔλαβον τραγικωτέραν ὄψιν, διότι, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, ἀπὸ ἀβλαβῆς πού ἐφαίνετο, ἐξαφνα γουρλώνει τοὺς θολούς ὀφθαλμούς του καὶ ἄγριος καὶ τρομερὸς ὀρμᾷ κατὰ τοῦ πλήθους χωρὶς ν' ἀναχαιτισθῇ ἀπὸ τὸν κρατοῦντα τὸ σχοινί, συλλαμβάνει ἀπὸ τὸν λαϊκὸν κάποιον διαβατικὸν ἰθαγενῆ, τὸν ρίπτει κατόπιν μακρᾶς διαστάσεως ὀφθαλμοῦ καὶ ἐπὶ ἀρκετὰ λεπτὰ τὸν περι-ποιεῖται μὲ ραγδαίαν... γρονθοκοπήματα, μὲ σκυλ-λινες δαγκωματιὰς καὶ μὲ ἀλύττητα λακτίσματα! Ἡ σκηνὴ ἐπροξέει φρίκην. Καὶ ὅμως κανεὶς ἀπὸ τοὺς θεατὰς δὲν ἐσπευδε νὰ σώσῃ τὸ θῦμα, ἀλλὰ καὶ ὁ κακοποιούμενος ἄνθρωπος περιωρίζετο ν' ἀμύνεται μόνον, ἐνῶ μὲ τὴν ρωμαλέαν σωμα-τικὴν τὸν διάπλασιν, ἂν ἤλεθε, θὰ ἤμπορούσε νὰ πνίξῃ δυὸ τὸν ἀλλόφρονα ἐκεῖνον μαῦρον.

Μὰ ποῖος ἦτο λοιπὸν αὐτὸς ὁ μυστήριος, πού εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ ξυλοκοπᾷ ἀνενόχλητος τὸν κόσμον;

Ἦτο, κύριοι, τὸ κινητὸν μαντεῖον τῆς ἀβησσυ-νιακῆς ἀστυνομίας, ὅπως ἐμάθαμεν ἀργότερον, τοῦ ὁποίου αἱ ἡπηρεσίαι εἶνε ἐπισήμως ἀνεγνωρισμέ-ναι ὑπὸ τοῦ κράτους. Αὐτὴν τὴν σημασίαν ἔχει καὶ τὸ ὄνομα τοῦ «Λεμπασσᾶς», δηλαδὴ ὁ ἀνα-καλύπτων τοὺς κλέπτας (Λέμπα σημαίνει κλέπτης). Συνήθως χρίεται διὰ τὴν ἰδιαίτην αὐτὴν κρα-τικὴν ἡπηρεσίαν, ἢ ὁποία εἶνε ἀγνωστον πότε εἰσῆλθῃ εἰς τὴν χώραν, εἰς μαῦρος σουδανός, τὴν ὁποίαν ὑποτίθεται, διὲν ἔχει τὸ χάρισμα τοῦ ὑπνωτισμένου μέντιου. Ἀλλ' ὁ «Ἀβησσυνός Λεμπασσᾶς» δὲν ὑπνωτίζεται διὰ τῆς ὑποβολῆς ἢ τῆς αὐθυποβολῆς, ἀλλὰ μετὰ ὅπως οἱ ἀρχαῖοι μάντιες, μὲ κάποιο μεθυστικὸν ὀρόφημα. Αὐτὸ τὸν ἐφέρει εἰς τὴν κατάστασιν ἐκείνην, πού τὸν εἴ-δαμε καὶ τὸν κάμνει νὰ παίρνῃ τοὺς δρόμους, ὅς λυσσαμένους σκύλλος καὶ ν' ἀναστατώνῃ τὸν κόσμον. Ἐκεῖνος πού ἐκράτει τὸ σχοινί ἦτο αστυ-νομικὸς ἐπόπτης, ἐντεταλμένος νὰ τὸν παρακο-λουθῇ, μέχρις ὅτου εὕρῃ τὸν κλέπτην ἢ τὴν κα-τοικίαν του ἢ τὸ μέρος, ὅπου μετέφερε τὰ κλο-πιμαῖα. Ὁ «Λεμπασσᾶς» ὑποτίθεται διὲν βαδίζει ἐπάνω στὰ ἵχνη τοῦ κλέπτου καὶ ἂν ἀκόμη ὁ τε-λευταῖος ἀνερωρήθῃ ἐπὶ δένδρου καὶ κατέρυγεν εἰς ἄλλο χωρίον καὶ διέβῃ ποταμούς χωρὶς γεφύ-ρια. Θὰ τοὺς διαβῇ καὶ αὐτὸς μὲ κίνδυνον νὰ πνιγῇ καὶ νὰ πνίξῃ καὶ τὸν ἐπόπτην! Ἀλλὰ αὐτὸ δὲν συνέβη ποτέ...

Ὁ θαυματουργὸς «Λεμπασσᾶς» ἔχει καὶ μίαν ἀκόμη σπουδαιοτάτην ἐπιτηδεύτην. Διακρίνει κατὰ τὴν μυστηριώδη ἀνιχνευτικὴν του διαδρομὴν τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους, ἂν ἔχουν τὴν κακὴν τύ-χην νὰ εὐρεθῶν εἰς τὸν δρόμον του, διότι αὐτοὺς καὶ τοὺς ἀμαρτωλοὺς ἐν γένει τοὺς βλέπει ὡς... πελωρίους δαιμόνας μὲ κέρατα καὶ οὐράν, ἐνῶ τοὺς ἐναρέτους ὡς μικρά, ἄκακα παιδάκια! Μόλις λοιπὸν ὁ τρομερὸς «Λεμπασσᾶς» διακρίνει στὸν δρόμον του κανένα ἰθαγενῆ τῆς πρώτης κατηγο-ρίας, ὁρμᾷ, τὸν συλλαμβάνει καὶ τὸν μαυρίζει στὸ ἔθλο! Ὁ τυχερὸς εἶνε ὑποχρεωμένος νὰ μὴ ἀν-τισταθῇ, διότι θὰ θεωρηθῇ ἐνοχὸς ἀσεβείας κατὰ τοῦ... Ἀγίου Πνεύματος πού ἐνσαρκούται εἰς τὸν «Λεμπασσᾶ» καὶ τότε ἀνακαλεῖται εἰς τὴν τά-ξιν ἀπὸ τοῦ...βούνευρον τοῦ κυρίου ἐπόπτου.

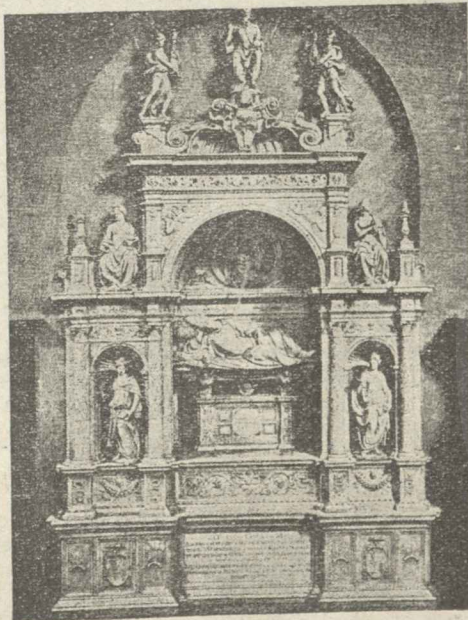
Ἄν ὁ Χριστιανὸς πού συνελήφθη ἀπὸ τὸν

«Λεμπασσᾶ» εἶνε ἀπλῶς ἕνας ἀμαρτωλὸς ἄνθρω-πος, ἀφίεται—μετὰ τινὰς δεκάδας χαστουκιῶν καὶ συναφῶν... θωπειῶν—ἐλεύθερος, ἀλλ' ἀμέσως τὸν παριλαμβάνει...ἢ πρόγκα τοῦ ὄχλου, μέχρις ὅτου προφθάσῃ νὰ ἐξαφανισθῇ ὁ δυστυχής. Ποῖος τοῦ εἶπε νὰ εἶνε ἀμαρτωλός!

Ἄν ὅμως αὐτὸς εἶνε ὁ καταζητούμενος λωπο-δύτης, τότε δὲν γλυτώνει ἀπὸ τὰς... περιποιήσεις τοῦ «Λεμπασσᾶ», παρὰ ἀφοῦ ὁ τελευταῖος πᾶσι λιποθύμους καὶ βυθισθῇ εἰς λήθαργον πλησίον του. Τότε συλλαμβάνεται ἀπὸ τὸν κύριον ἐπόπτην διὰ τὰ περαιτέρω. Καὶ οἱ ἀβησσυνιακοὶ νόμοι δὲν παύουν. Ἐνὸς Ἀβησσυνίου λόγου χάριν, πού ἐκλεψε καθ' ὑποτροπὴν, τὸ δικαστήριον δὲν δυ-σκολεύεται νὰ τοῦ κόψῃ τὸ χέρι ἀπὸ τὸν καρπὸν. Ἐνοχὸς ὅμως θεωρεῖται καὶ ἐκεῖνος εἰς τὸ σπῆτι τοῦ ὁποίου ὁ «Λεμπασσᾶς» εἰσέλθῃ καὶ ἀποκοιμηθῇ. Ὑποτίθεται διὲν ἐδῶ ὁ κλέπτης παρέδωκε τὰ κλο-πιμαῖα καὶ ἐπομένως ὁ ἰδιοκτήτης ὀφείλει νὰ ἀποζημιώσῃ τὸν παθόντα, ἀδιάφορον ἂν ὁ ἰδιο-κτήτης αὐτὸς δὲν γνωρίζῃ τίποτε. Διὰ νὰ κοι-μηθῇ ὁ «Λεμπασσᾶς» σημαίνει, διὲν κάποιος ἄν-θρωπος τῆς ὑπηρεσίας του εἶνε συνένοχος ἢ κλε-πταποδόχος. Εἰς παλαιότερους χρόνους αἱ οἰκίαι τῶν Εὐρωπαίων τῆς Ἀδριανῆς ἔμπεμπας εἶχον τὴν προτίμησιν τοῦ «Λεμπασσᾶ» διὰ τὸν σχετικὸν ὕπνον καὶ τὴν ἀποζημιώσιν, ἀλλὰ κατόπιν διαβή-ματος τῶν προξένων εἰς τὸν αὐτοκράτορα, οἱ Εὐ-ρωπαῖοι ἀπηλλάγησαν ἀπὸ τὸν ἐνοχλητικὸν αὐ-τὸν ἐπισκέπτην, ὅστις ἔπαυσε πλέον νὰ πατᾷ τὰ κατώφλια τῶν κατοικιῶν των.

Μερικοὶ ὁμογενεῖς μᾶς διεβεβαίωσαν, διὲν ὑπῆρ-ξαν ἐνίοτε μάρτυρες καταπληκτικῶν ἐπιτυχιῶν τοῦ μαῦρου μέντιου. Ἀλλ' ἡμεῖς ἐγενόμεθα αὐ-τόπται τῆς ἐξῆς σκηνοθεσίας, πού διωργάνωσε φίλος μας ὁμογενής, ἢ ὁποία ἐστοίχισε μὲν τὸ ἄδικον γρονθοκόπημα μερικῶν ἰθαγενῶν, ἀλλὰ μᾶς ἀπέδειξε τὰς θαυματουργικὰς ὑπηρεσίας τοῦ... Ἀγίου Πνεύματος.

Ὁ εἰρημένος ὁμογενὴς κατήγγειλε...ψευδῶς εἰς τὸν τότε διευθυντὴν τῆς ἀστυνομίας Ναγκαντῆς Χάιλα-Γκόργης, τὸν ἄλλον πολυμήχανον Ἀβησ-συνὸν ἀπὸ ὅσους ὑπηρετοῦν τὸ δημόσιον, διὲν τοῦ ἐκλεψαν ἀπὸ τὸ σπῆτι του, τὴν προηγουμένην νύ-κτα ἐν πολυτίμῳ ὀρολόγι, καὶ ἤξισσε μὲ τὸ δι-καίωμα πού τοῦ παρεῖχεν ὁ νόμος καὶ ἀφοῦ ἐπλήρωσε τὰ σχετικὰ τέλη, νὰ τεθῇ εἰς δραστη-ρίαν ἐνέργειαν ὁ «Λεμπασσᾶς» ὅπερ καὶ ἐγένετο. Τὴν ὀρίσθησαν διὰ τὴν... παράστασιν ὥραν τῆς ἰδίας ἡμέρας κατέφθασεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φί-λου μας σοβαρὸς καὶ στενοχωρημένος ὁ κύριος ἀστυνομὸς μὲ τέσσαρας λευκοπόγωνας πρεσβύτας, ραβδούχους, ἐνδεδυσμένους ἱεροπρεπεῖς ἐνδυμα-σίας. Ἦκολοῦθε ὁ γνωστός, ἀπαίσιος τὴν ὄψιν ἡμίγυμνος μαῦρος, γελαστὸς τώρα καὶ ἡρεμος,

«ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ» Α. ΣΑΝΣΟΒΙΝΟ. Μνη-μεῖον τοῦ καρδινάλιου Ἀσκάνιο Σφόρτσα. (Ἐκκλησίᾳ S. Maria del Popolo—Ρώμη)

καὶ πλησίον τοῦ δύο-τρεις ὀπλοφοροῦντες ἀνυπό-δητοι, οἱ ὁποῖοι ἦσαν στρατιῶται.

Ἀφοῦ οἱ πρῶτοι μᾶς ἐχαίρετσαν κατὰ τὴν ἀβησσυνιακὴν ἐθιμοτυπίαν μὲ ἐδαφιαίας ὑποκλί-σεις, ἔλαβον θέσιν ἐπὶ τοῦ δαπέδου τοῦ προαυ-λίου (εἰς τὰ καθίσματα δὲν βολεύονται). Μὲ ὕψος ἱεροεξεταστῶν τῆς Ἰσπανίας ἐκάλεσαν τὸν... πα-θόντα νὰ θέσῃ τὸ χέρι του ἐπὶ ἐνὸς ἀβησσυνια-κοῦ εὐαγγελίου γραμμένου ἐπὶ μεμβρανῆς, —(οἱ Ἀβησσυνοὶ γράφουν ἀκόμη ἐπὶ μεμβρανῶν) καὶ νὰ ὀρκισθῇ διὲν πράγματι ἔχασε τὸ ὀρολόγι του. Ὁ φίλος μας ἦτο ἀπὸ ἐκείνους, πού ἐφήρμοζε κάποτε τὸ «ὁ σκοπὸς ἀγιάζει τὰ μέσα» καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐδυσκολεύθη νὰ προβῇ εἰς τὴν ἀπα-ραίτητον ἐνορχον... ψευδοκατάθεσιν, παρομοίαν τῆς ὁποίας δὲν θὰ εἰδόμα νὰ κάμῃ ποτὲ εἰς Ἀβησσυνὸς Χριστιανός.

Κατόπιν ἐκλήθη τὸ προσωπικὸν τῆς οἰκίας καὶ ὑπεβλήθη εἰς αὐστηράν ἀνάκρισιν ἀπὸ τὸν κύριον ἀστυνόμον. Ὁ μάγειρος καὶ ὁ σωματοφύλαξ (ἐκα-στός Εὐρωπαῖος ἔχει ἕνα ἢ πολλοὺς σωματοφύλα-κας) ἦσαν Ἀβησσυνοὶ Χριστιανοί. Ὁ θαλαμηπό-λος ἦτο Μουσουλμάνος ἐκ τῆς ὑποτελοῦς φυλῆς τῶν Ἰχάλλα, ὁ ὁποῖος ὅμως διεκρίνετο διὰ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν τιμιότητά του. Ἡ ἀνάκρισις τοῦ τελευταίου παρατάθη περισσότερον. Μεταξὺ ἄλλων ἠρωτήθη γὰ εἶπῃ πού ἀκριβῶς ἦτο ἡ θέ-σις πού ἐκοιμάτο...

Ἀμέσως κατόπιν διετάχθη ὁ πλησίον μὲ πο-νηρὰ βλέμματα παρακολούθων τὴν ἐπιβλητικὴν διαδικασίαν μαῦρος νὰ ροφήσῃ ἀπὸ ἐν κεράτινον ποτήρι γάλα ἀνάμικτον μὲ κάποιαν μεθυστικὴν οὐσίαν, ἴσως χασσίς. Ἡ διαταγὴ ἐξετελέσθη. Δὲν παρήλθον τρία λεπτὰ καὶ ὁ «Λεμπασσᾶς» ἤρχισε νὰ περιστρέφεται ὡς δερβίσης, νὰ χειρονομῇ καὶ νὰ μορφᾷ ὡς πίθηκος, νὰ μουγκρίζῃ καὶ τέλος νὰ βγάξῃ ἀφ' οὗ τοῦ στόμα του, ὡς νὰ ἐπα-θεν ἀπὸ καταληψίαν. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁ παριστά-μενος ἀστυνομικὸς ἐπόπτης τοῦ ἔδεσε μὲ σχοινί τὴν μέσην, ἐνῶ οἱ ραβδούχοι πρεσβύται ἐφαίνοντο μοιρομυρίζοντες μυστηριώδεις ἐξορκισμούς. Ἔτσι ὁ «Λεμπασσᾶς» ἐτέθη ὑπὸ... ἀτμόν καὶ ἤρχισε τὸ δρομολόγιόν του, τὸ ὁποῖον ὑποτίθεται, διὲν αὐτὸς ὁ ἴδιος δὲν ἐγνώριζε, παρὰ μόνον τὸ «Ἀ-γιον Πνεῦμα (παρ' ὀλίγον θὰ ἔλεγα τὸ ἐκ τοῦ... Ναγκαντῆς ἐκπορευόμενον)» τὸ ὁποῖον τὸν ν-α-θώδηγε. Διέβῃ λοιπὸν τὴν ἐξώθυραν καὶ ἐβγήκεν εἰς τοὺς δρόμους μὲ βῆμα τρικλίζον. Ἡ παρουσία τοῦ Ναγκαντῆς καὶ τῆς γερούσιας του ἦτο πλέον περιττή. Μᾶς ἀπεχαιρέτησαν καὶ ἐφυγαν μὲ τὴν συνειδήσιν τῶν ἡσυχῇ, διὲν ἐξετέλεσαν τὸ καθήκον των, μὲ τρόπον πού θὰ ἀπέδιδεν εὐχάριστα ἀπο-τελέσματα. Ὁ «Λεμπασσᾶς» ὡς τόσο ἀναστατώνει ἔξω τὴν συνοικίαν, χωρὶς ν' ἀπομακρύνεται ἀπὸ αὐτὴν καὶ χορταίνει τοὺς γρόνθους καὶ τὰ δόντια του ἐπάνω εἰς τὰ σώματα μερικῶν ἰθαγενῶν, οἱ ὁποῖοι φαίνεται, διὲν εἶχαν κέρατα καὶ οὐράν, οἱ ἄθλιοι! Ἀλλ' ἰδοὺ ὁ «Λεμπασσᾶς» ἐξαφνα ἀνα-κρούει πρὸς τὴν οἰκίαν τοῦ ὁμογενοῦς ἄγουςαν. Φθάνει καὶ ἀτε-κεται ὀλίγον εἰς τὸ κατώφλιον τῆς ἐξώθυρας δι-στακτικῶς, τὸ διέρχεται καὶ προχωρεῖ εἰς τὸ βάθος—βαδίζει εἰς τὸ προαύλιον—ὅπου ἐστέκο-μεθα (ἐτυχῶς χωρὶς νὰ ὀρμήσῃ κατ' ἐλάνω μας...) καὶ τέλος διευθύνεται τρικλίζων πάντοτε πρὸς τὸ δωμάτιον τοῦ... θαλαμηπόλου, δηλαδὴ τοῦ δυσ-τυχοῦς Μουσουλμάνου Ἰχάλλα, ὅστις ἀπὸ φόβου εἶχεν ἀποσυρθῇ ἐκεῖ μέσα. Δυστυχία του! Ποῖος εἶδε τοὺς ὀφθαλμούς τοῦ «Λεμπασσᾶ» καὶ δὲν ἐφοβήθηκε. Ὁμοίᾳζε μὲ τὸν Βεελζεβούλ, ἀνσί-γοντα εἰς σαρκαστικὸν γέλωτα τὸ φρικτὸν στόμα του, προκειμένου νὰ ἐκδικηθῇ. Ὁ δυστυχὴς ὑπῆ-ρέτης ἐξ ἄλλου ὁμοίᾳζε μὲ τὸ ἀρνάκι, πού τρέφει καὶ ἀγωνιᾷ στὴν ἐπαφὴ τῶν ὀνύχων πεινασμένου λύκου. Ἦτο ἀδύνατον γὰ μείναιεν ἀπαθείς. Μὲ τὸ πρῶτόν του ὄμμα κτύπημα ὁ «Λεμπασσᾶς», κατέπεσε ἐπὶ τοῦ ἐδάφους καὶ ἐσώθη καθίςτως ἀφρίων καὶ μουγκρίζων μέχρι τοῦ στρώματος τοῦ θαλαμηπόλου, ὅπου καὶ ἐβυθίσθη εἰς μακά-ριον ὕπνον. Ἔτσι κατέστησε περιττὴν τὴν ἐπέμ-βασιν μας. Ὁ ἀστυνομικὸς ἐπόπτης ἔλυσε τότε τὸ σχοινί ἀπὸ τὴν μέσην τοῦ κοιμισμένου «Λεμ-πασσᾶ», τοῦ ὁποίου εἶχε λῆξαι πλέον ἢ ἀποστολή, καὶ ἔδεσε μὲ αὐτὸ ὀπισθάγκωνα τὰς χεῖρας τοῦ... κλέπτου! Ὁ φίλος μου ὑπεχρεώθη ν' ἀφήσῃ τὸν Ἰχάλλα νὰ ὀδηγηθῇ ὑπὸ τοῦ ἐπόπτου εἰς τὴν Διεύθυνσιν τῆς Ἀστυνομίας, συμφώνως πρὸς τὰς αὐστηρὰς διαταγὰς τοῦ κυρίου Ναγκαντῆς, ὅπου

Ὡς τόσο τὸ ἀμάξι, πού εἶχα ἀκούσει τὸν κρότο του, σταμάτησεν ἐν τῷ μεταξὺ ἐμπρὸς στὸ σπίτι μας, ἡ ἐξώπορτα ἀνοίξε, βήματα ἀντήχησαν στὸ διάδρομο, καὶ αἰφνης παρουσιάσθη ἐμπρὸς μας ἡ κυρία Ἑτιγγερ. Ἡ Φλωρεντία τῆς χαμογέλασε καὶ τὴν ρώτησε μὲ πνιγμένη φωνή:

— Τὸν φέρατε;

— Φυσικά, κυρία, τὸν ἔφερα. Δὲν σὰς τόχα ὑποσχέθη;

Καὶ πρὶν προφθάσῃ κανένας ἀπὸ μᾶς νὰ κἀνῃ καμμιά κίνησι, ξανάνοιξε τὴν πόρτα καὶ φώναξε:

— Αὐγουστίνε!

Ἀκούμπησα τὰ φλογισμένα μου χέρια ἐπάνω στὸ μάρμαρο τῆς κονσόλας: ἕνας ἄνθρωπος μπῆκε. Ἐνας ἄνθρωπος. Ἦτανε φαλακρὸς καὶ τὸ πρόσωπό του ἔμοιαζε μὲ τὰ πρόσωπα ἐκείνων πού ἔζησαν σὲ νοσηρὰ κλίματα.

Ἄν καὶ τὰ μάτια του ἦσαν κιτρινωμένα ἀπ' τοὺς πυρετούς, τὰ χεῖλη του ἄσπρα, ἂν καὶ εἶχε ρυτίδες στὸ μέτωπο καὶ ἐκείνες τὶς πτυχές τὶς γεμάτες πικρία στὶς γωνίες τοῦ στόματος, τὸν ἀνεγνώρισα μὲ τὴν πρώτη ματιά. Τίποτε δὲν διετρεῖτο ἀπ' τὸν παλιὸ Αὐγουστίνε, ἐκτὸς μόνον τὸ βλέμμα του.

Γύρω ἀπὸ τὸ βλέμμα αὐτὸ ὁ χρόνος εἶχε καταστρέψῃ τὰ πάντα· ἀλλὰ τὸ βλέμμα εἶχε γλυτώσει τὸ δάγκωμα τοῦ καιροῦ.

Φοροῦσε ἕνα καθαρὸ καινούργιο κοστοῦμι. Ὅταν μίλησε καὶ εἶπε: «ἔχετε ἀνάγκη ἀπὸ μένα; νάμαι, ἔχετε δίκαιον πού πιστεύετε στὴν φιλία μου», αἰσθάνθηκα τὴν φρίκη τοῦ ἀνθρώπου πού ἀκούει νὰ μιλά ἕνας νεκρός. Ἡ Φλωρεντία τὸν ἐκύταζε, ἀπολιθωμένη. Ὁ Ζάν Κεριέ, ἀκουμπημένος στὸ παράθυρο, περιμένε τις οδηγίες μου.

Εὐτυχῶς ἡ κυρία Ἑτιγγερ, μὲ ἀκατάσχετη φλυαρία, μᾶς διηγώταν τὸ ταξίδι τῆς: γιὰ νὰ βρῇ τὸν Αὐγουστίνε, ἐσκέφθηκε ἕνα μέσον ἀπλοῦστατο πού εἶνε περίεργο πῶς δὲν τὸ εἶχαμε σκεφθῇ: Ἐξήγησε τὴν διεύθυνσι πού εἶχε δώσει στὸ ὑπουργεῖο ὁ Αὐγουστίνε, ὅταν εἶχε ἀποστρατευθῇ. Ὑστερα, ἀπεσύρθη, πατώντας στὶς μύτες τὸν ποδιὸν τῆς καὶ γνέφοντάς μου νὰ τὴν ἀκολουθῶ.

Ὅταν ἐβγήκε ὁ Αὐγουστίνε μου εἶπε ὅτι ἦταν ὑπάλληλος ἐνὸς ἐφοπλιστοῦ, σ' ἕνα δυτικὸ λιμάνι τῆς Γαλλίας καὶ ὅτι σὲ λίγο θὰ ξαναπήγαινε στὶς ἀποικίες. Εἶπε ἀκόμη.

— Φίλε μου, παλιὲ μου φίλε...

Κατάλαβα ὅτι δὲν τολμοῦσε ν' ἀπτεῖνῃ τὸν λόγο στὴ Φλωρεντία, ἡ ὁποία ἐξακολουθοῦσε νὰ σιωπᾷ.

— Δέκα χρόνια! πῶς περνᾷ ὁ καιρός!

Ἐπικολούθησαν ὅλα τὰ τυπικὰ λόγια, πού λέγονται ὅταν ἀνταμώνονται δυὸ ἄνθρωποι, ὕστερα ἀπὸ μακρὸ χρονικὸ διάστημα κατὰ τὸ ὁποῖον ἡ ζωὴ μεταβάλλει τὸν ἄλλοτε φίλο μας, σ' ἕναν ἀγνωρίστο ξένο.

Καί μοι ἔλεγε ὅτι ἡ φθορὰ τοῦ πνεύματός του θὰ ἦταν πολὺ μεγαλειότερη ἀπ' τοῦ κορμοῦ του. Ὡς τόσο ἐκύταζε καὶ τὴν Φλωρεντία, τὸ σκληρὸ πρόσωπο τῆς ὁποίας δὲν ἐξέφραζε πλέον τίποτε. Αἰφνης εἶπε:

— Ἄς φύγῃ ὁ ἄνθρωπος αὐτός! Ὁ Ζάν Κεριέ ἐνόμισε ὅτι τόλεγε γι' αὐτόν, καὶ ἔκανε ἕνα βῆμα πρὸς τὴν πόρτα. Ὅμως ἡ Φλωρεντία ἐγύρισε πρὸς τὸ μέρος του καὶ μαλώνοντάς τον τρυφερά:

— Ποῦ πᾶς λοιπόν, Αὐγουστίνε; εἶπε. Μείνε.

Ὁ Κεριέ στεκόταν ἀναποφάσιτος καὶ μὲ ρωτοῦσε μὲ τὸ βλέμμα τοῦ ἔγνεψα νὰ συμμορφωθῇ μὲ τὴν ψευδαίσθησι τῆς ἀδελφῆς μου. Ἡ Φλωρεντία ἐν τῷ μεταξὺ εἶχε γυρίσει πρὸς ἐμένα καὶ μὲ ὕφος πεισμωμένου παιδιοῦ, ἐπανελάμβανε:

Μὰ γιατί λοιπόν κάθεται ἀκόμη ἐδῶ, ὁ ἄνθρωπος αὐτός;

Μιά στιγμὴ ὁ Αὐγουστίνε τὴν ἐκύταζε μὲ βλέμμα περιφρονητικὸ, μ' ἐκείνον τὸν κυριαρχικὸ του ἄερα πού εὐθὺς ἀνεγνώρισα. Ὑστερα ὁμως μὴ κούρασι ἐχύθηκε σ' ὅλο τὸ πρόσωπό του, κούρασι πού ἔδειχνε τί ψυχικὸ ἐρεῖπιό ἦταν.

Ἀκούμπησα τὸ δάχτυλό μου στὸ μέτωπο, γιὰ νὰ νομίσω, ὅτι ἡ Φλωρεντία εἶναι τρελλή, ὕστερα τὸν πῆρα μαζί μου καὶ βγήκαμε. Στὸν διάδρομο, τρικλίζοντας σχεδόν, τοῦ ζήτησα ἐπανειλημμένως συγγνώμην, καταλογίζων τὴν συμπεριφορὰ τῆς ἀδελφῆς μου σὲ μὴν ἀθεράπευτη νευρασθένεια ἀπὸ τὴν ὁποίαν τοῦ εἶπα ὅτι ὑπέφερα. Ὁ Αὐγουστίνε, ἀδιάφορος, ἐπανελάμβανε: «Καταλαβαίνω... καταλαβαίνω... Λυποῦμαι πού ὁ ἐδῶ ἐρχομός μου δὲν εἶχε τὸ ἀποτέλεσμα πού ἠλπίζες...»

Ἀλλὰ στὴ σκάλα, ὅπου τὸ λίγο φῶς ἔσμιγε τοὺς δυὸ μας ἰσκιους, ἄρχισε νὰ μονολογῇ, σάν σ' ὄνειρο, μεγαλοφώνως, ὅπως κάνουν συχνά οἱ ἄνθρωποι πού ἔζησαν μονήρεις:

«Φλωρεντία, — ἔλεγε ὁ Αὐγουστίνε, — κοπέλλα, σῶμα λυγρὸ καὶ σκληρὸ, ὄχι δὲν εἶσαι ἡ βορεμένη ἀπὸ τὸ πάχος αὐτῆς γυναῖκα, ἡ γυναῖκα πού τὰ χρόνια ἀρχίζουν κιόλας νὰ τὴν παραμορφώσουν. Ἄπ' τὴν δική μου Φλωρεντία, θυμοῦμαι ἕναν μακρουλὸ λαϊμό, ὀλίγο φουσκωμένον σάν τῶν ἀγοριῶν, καὶ τὸ στόμα τῆς, ματοστάλαχτο φροῦτο!»

Ἔτσι λοιπόν καὶ ὁ Αὐγουστίνε, ὅπως καὶ μεῖς, ἦταν ἀπογοητευμένος ἀπὸ τὴν νέα συνάντησί μας; Εἴμαστε γι' αὐτόν φαντάσματα, ὅπως κι' αὐτὸς γιὰ μᾶς, φαντάσματα τῶν παλιῶν ἐαυτῶν μας. Ὅτι εἶχαμε ἀγαπήσει ὁ ἕνας στὸν ἄλλον ἦταν μὴ χάρι ἐφήμερη, ἡ μοναδικὴ ἀνοιξιὰτικὴ ἀνθιστὶς τῆς πρώτης νεότητος πού μᾶς κάνει νὰ μοιάζουμε σὲ θεούς.

Τὴν ἄλλη κιόλα μέρα ἔφυγε ὁ Αὐγουστίνε καὶ σὲ μιά βδομάδα βάλαμε τὴν τιμὴν ἀδελφῆς μου σὲ μιά νευρολογικὴ κλινικὴ. Δυὸ χρόνια περάσαν ἐκτοτε καὶ ἀκόμη δὲν ἔγινε καλά.

ΩΔΗ ΣΤΟΝ ΟΥΓΟ ΦΩΣΚΟΛΟ

Δίνει στὴ Ζάκυνθο, δροσερὸ ἀεράκι καὶ καθάριο οὐρανὸ, ὁ ἀθάνατος ἥλιος· στὴ Ζάκυνθο τὸ στολίδι τοῦ Ἰονίου, πού ἀφιέρωσε (¹) δυὸ ἀπὸ τὰ εὐγενικὰ παῖδιά τῆς στὶς παρθένες τῆς Κασταλίας γιὰ ν' ἀναθρέψουν μ' ἐλεύθερες σκέψεις τὰ πνεύματα τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας.

Ὁ ἕνας δίδωσεν στὴν Ἑλλάδα τὸ φλογερὸ λόγο καὶ συναγωνίστηκε στὴ φαντασίαν τὸν Τυρταῖο, στὸ τραγοῦδι πού κεραυνοβόλησε τοὺς Τούρκους στὸ Αἶγαίο. Ὁ ἄλλος, ἦσουν ἐστὶ Φώσκολο, ἀδιάφορος καὶ δυνατὸς ποιητὴς τῶν Χαρίτων καὶ τῶν Τάφων.

Ἡ πανεύμορφη Ζάκυνθος σὲ πρόσφερε στὴ γλυκεῖα τῆς Ἰταλίας ἀγάπη, σάν τὸ λιοντάρι τῆς Ἀδριατικῆς, νικημένο ἀπὸ τὰ σφάλματα μάλλον παρ' ἀπὸ τὰ χρόνια, ἔστειλεν ἀπὸ τὴ πατρίδα του τὸ τελευταῖο βογγητὸ στὰ Ἐπτάνησα.

Δύστυχε Οὐγο! Μεγάλωσε στὴν ἐξαγρῶσι τῆς φοβερῆς ἐποχῆς κ' εἶδε νὰ πέφτῃ ἡ ἐξασθενημένη δημοκρατία τοῦ Ἀγ. Μάρκου κάτου ἀπὸ αἰτωρικὴ σκλαβιά. Ἐκλάψε στὸ σκληρὸ θέαμα. Μεταχειρίστηκε μὲ τὴν ἴδια τόλμη τιμὴ, λύρα καὶ σπαθί.

Ἄν ἐκεῖνος πού στιχογραφεῖ αὐθόρμητα σάν τὸ ἀηδόνι, δὲν καταφέρνει νὰ φτερουγίσῃ τὸ τραγοῦδι τοῦ ἐλεύθερα, τί τοῦ χρειάζεται τότες ὁ ἀστερογίγμος οὐρανὸς καὶ γῆ εὐωδιαστὴ ἀπὸ τὰ λουλούδια;

Ὅταν ὑπάρχουν βάρβαροι, κι' ὁ ὠραιότερος κήπος γίνεται ἄγρια γῆ, σκοτινιάζει κι' ὁ διαφανέστερος οὐρανός. Ὁ Οὐγος ἀνάμεσα στὰ ἰταλικά περβολία δοκίμασε τὴν κακὴ τύχη πού ἤθελε σκλάβο τὸ δελφικὸ του στίχο.

Χάνονται στὴ σκλαβιά οἱ προσφιλέστεροί του λαοί. Ἐνας νέος Ξέρξης γέμιζε τὸ πέλαγος καταστrophές, χτυποῦσε τὰ σκόρπια ἀργολικά στρατεύματα, πιέζοντας μὲ φοβερὴ τυραννία καὶ μὲ πεισματικὸ πόλεμο τὴ διηρημένη τοῦ Ποσειδῶνος γῆ.

Ὁ Οὐγος ἀγανακτισμένος, διαγμένος φρικάζεν ἀπὸ ἐπαινετικὴ γι' αὐτὸν δογῆ. Στὴ σκέψι τοῦ ἦταν ὁμόγνωμα παντεῖα τῆς παντοεινῆς ἀρμοῦνίας ὁ Δάντης κι' ὁ Ὀμηρος, ἐνῶ μ' ἀσυνείθιστη τέχνη στὸ τραγοῦδι τοῦ καλοῦσε τοὺς ἥρωες τοῦ Ἄργου καὶ Ξάνθου.

Ἡ Ἀγγλία φιλόξενη, δέχτηκε μὲ μητροικὴ ἀγάπη τὴ δύστηνη ζωὴ του καὶ μὲ τις βορεινὲς δμίχλες δὲν τοῦσβυσε τὴ φλόγα τῆς διανοίας του, πού τὸ φῶς τῆς ἦταν ἄστρο εὐεργετικὸ ἐλευθερίας, τὸ μόνο πού μπορεῖ νὰ χαροποιῇ ἐξόριστο ποιητὴ.

Χαῖρε Ἀλβίων, φιλελεύθερη νέα Τῦρος. Ὁ καθένας γονατίζει μπροστὰ σὲ σένα, πού, δυνατὴ κ' ἐλεύθερη ὁμορφὴ βασίλισσα τοῦ Ἀτλαντικοῦ, σκέφτεσαι, πολεμᾷς κι' ἐμπορεύεσαι χωρὶς νὰ φοβάσαι ἐπίθεσι ἀπὸ ξένους κάθε θρησκείας καὶ νόμου. Γενναίως δίνεις τὸ χέρι κι' ἀσφαλισμένο ἄσυλο στὸν ἐξόριστο. Ἐδῶσες καὶ στὸν Οὐγο, πού δίκαιος κ' εὐγνώμων δὲ βάσταξε ποτὲ νὰ πληγώσουν τὴν τιμὴν σου βέλη ἀδικῆς κατηγορίας, ὅπως εἶχε τὴ τόλμη νὰ τὸ κάμῃ ἄλλος μὲ τὴν (²) ἀφρονη Μούσα του. Μιλεῖ γι' αὐτὸν ἐκεῖ στὴν ἄκρη τοῦ Τάμεση ἡ ἐρημικία του κατοικία. Καὶ στὴν εὐλαβικὰ σκιά τοῦ νεκρικοῦ γοτθικοῦ πύργου, μιλεῖ τὸ μνημὲν τοῦ οὐνοῦ χάραξε ὁ Ἰσχυρὸς τῆς Νίτσας, πάνου στὴ χάλκινη δάφνη:

«Δίκαια μοιράζει τις δόξες ὁ θάνατος».

Τώρα πού ἐνὶώθησαν στὴν ἴδια μοῖρα, οἱ ἰταλικὲς φυλὲς ἀπὸ τὴν πολεμικὴ ἀνδρεία τοῦ ἀπογονοῦ τῶν Μπερεγκάρι κι' Ἀρδουίνου ζητᾶμε ἀνάμεσα στοὺς νεκρούς μας τ' ἄγια κόκκαλα τοῦ μεγαλόψυχου ποιητῆ πού μᾶς ποθοῦσεν ἐλεύθερους.

Διεργηγευτὴς τῆς ψυχῆς τῆς πατρίδας, ἕνας Λομβαρδὸς ρήτορας ἀνοίξε τελευταῖα τὸν ἀγγλικὸ τάφο. Στὸ ἀχόρταγο βλέμμα μας λάμπουν τὰ δάκρυα. Στὴν ἀγαπημένη Ἑτρουρία γυρίζε, Οὐγο, τὸ λείψανό σου, ἀπορφανωμένος νὰς ἀδάμαστης ψυχῆς.

Δὲ σὲ χαιρετῇ ἕνα τραγοῦδι, ὅπως ἄξιζε στὴν ἱερὴ σκιά σου. Εἶνε βουβὴ σὲ μᾶς ἀπὸ χρόνια ἡ μάντισσα ἐκείνη φλόγα πού κυριαρχοῦσε μέσα σου, γιατί ὁ τραγοῦδιστὴς τοῦ Μιλάνου σπαίρνει, ψηλὰ ἐκεῖ πού πρόβλεψε τὸ δυνατό μὴ αλό σου.

Μὰ πὺδ δυνατὰ κι' ἀπὸ ἐπικὴ σάλπιγγα, σὲ φέρνει σὲ μᾶς ἡ ἀγάπη 25 ἑκατομ. Ἰταλῶν, ἐνωμένων μαζί ἀπὸ τὰ πολεμικὰ γεγονότα, ἐνῶ ὁ Τίβερης χειροκροτεῖ καταχαρούμενος τὸν ἐκλεκτὸ μονάρχη, πού ξυπνᾷ στὸ Λάτιο τὴν ἀρχαία τόλμη. Σοῦ χαμογελᾷ ἡ Ἀττικὴ Φλωρεντία, πλούσια πὸ τὸ στίχο σου καὶ δέχεται τ' ἀγαπημένα σου κόκκαλα. Κ' ἐκεῖ ἀπ' ὅπου περνοῦν τὸ ποθητὸ λείψανον ἀνεμίζουν λαμποκοπώντας σάν φτερά γιορτινῶν ἀρχαγγέλων, τὰ ὄμορφα τῆς Ἀδωνίας καρδιά.

Ἀντιχοῦν οἱ ἐρωτικοὶ ζέφυροι τοῦ Bellos-guardo, τὰ ἥρεμα κατασφύγια τοῦ ἀγνοῦ τῶν Χαρίτων ὕμνου, πού σ' ἀκούσαν νὰ τὸ ἐπαναλαμβάνης κάτου ἀπὸ τὰ κυπαρίσσια. Εὐλαβικὰ ἀναγαλλιάζουν τὰ μάρμαρα τῆς Santa Croce, πού ζοῦν στοὺς νεκρούς τους καὶ στὰ τραγοῦδια σου.

Στὸν Φλωρεντινὸ βωμό, τὸ μοναδικὸ στὸν κόσμο γιὰ τοὺς δοξασιμένους τάφους του, ὅπου ἡ δόξα φωτίζει τὴ βαθεῖα χλωμάδα τοῦ μαύρου θανάτου, ὅπου τὸ θεῖο σημάδι βασιλεύει στὸν ἀδηφάγο χρόνον, ἀναπάφου μαζί μὲ τοὺς μεγάλους πού τραγοῦδισες.

(Μετάφρασι ἀπὸ τὸ Ἰταλικὸ)

MARIETTA MINATOY

(¹) Γεννήθηκα στὴ Ζάκυνθο, στὰ 1778, ὁ Φώσκολος καὶ στὰ 1798 ὁ κόμης Διονύσιος Σολωμός, ὁ μεγαλύτερος λυρικός τῆς Νέας Ἑλλάδος, γνωστότατος γιὰ τὸν «Ὑμνὸ στὴν ἐλευθερία».

(²) Ἐννοεῖ τὸν Ἰωάννη Βερνέτι πού κατέφυγε στὰ Ἐπτάνησα ὅταν ἦταν ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν. Αὐτὸς ἐγραψε τοὺς «Πρόσφυγες τῆς Πάργας». Ἀκούοντας κακὲς διαδόσεις μίλησεν ἐναντίον τῆς Ἀγγλίας. Ὁ Φώσκολος στὸ ἔργο του γιὰ τὶς «ἀτυχίες τῆς Πάργας» ἐγραψε δίκαια κι' ἀμερόληπτα.

(*) Ἀπὸ ἕνα δυσεῦρετο φυλλάδιο τοῦ γνωστοῦ φιλέλληρος Regaldi μεταφράζουμε τὸ ποίημα τοῦτο πού τὴν ἔγραψε σάν μεταφράζονταν τὰ ὅσα τοῦ Φωσκόλου στὸ Πάνθεον τῆς Φλωρεντίας. Οἱ σημειώσεις εἶνε ἐπίσης τοῦ συγγραφέως.

M. Φ.

«ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ» Μ. ΓΚΡΥΝΕΒΑΔΑ: Βωμός τοῦ Ἰζενχάιμ.
[Τμήμα - Κολμάρ].